

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Oslo, den 28. juni 2013

NOU 2013:4 KULTURUTREDNINGEN 2014, HØRINGSUTTAELSE FRA NORSK FILMKLUBBFORBUND

Norsk filmklubbforbund takker for invitasjon til å komme med uttalelse i forbindelse med høring av «Kulturutredningen 2014». Norsk filmklubbforbund (filmklubbforbundet) organiserer rundt 80 filmklubber og ca 10.000 medlemmer spredt over hele landet. Filmklubbene formidler film for både barn- og unge og andre filminteresserte og sikrer at de som bor på steder uten kinotilbud også får se film på stort lerret på regelmessig basis. Filmklubbene er drevet av frivillige og forbundet representerer derfor et bredt spekter av kulturtilbud og er en betydelig aktør på lokalt nivå.

I høringsbrevet ble vi bedt om å organisere vårt svar på følgende måte:

- Hvilke punkter og kapitler som omtales i høringsuttalelsen
- Hva som eventuelt er generelle merknader
- Hvis høringsinstansen foreslår oppfølging av konkrete tiltak eller områder i utredningen, ber vi om at forslagene fremmes i prioritert rekkefølge.

Generelle merknader

Kapittel 6

Filmklubbforbundet støtter utvalgets definisjon av kultur i denne sammenhengen som yringskultur. Utvalget har gitt begrepet to dimensjoner; 1) formidling, vern og videreføring av materiell og immateriell kulturarv som museer, bibliotek, arkiv, og 2) kunstneriske virksomheter i vid forstand som profesjonell kunst og populærkultur og aktiviteter i det frivillige kulturlivet.

Filmklubbforbundet representerer en lokal virksomhet med en fot i begge dimensjonene (en slags filmformidlingens «the Matrix»), der frivillige filmformidlere og filmelskere sprer både filmarv og filmkunst til brede lag av Norges befolkning. For filmklubbforbundet er det viktig å understreke dette poenget, fordi vi opplever at denne typen virksomhet faller mellom flere stoler og blir usynlig. Det er ikke lett å peke på konkrete årsaker til dette, men vi opplever at dette har en sammenheng med en dreining av kulturpolitikken fra drift til prosjekt, fra innhold til produksjon. Denne avspeiler seg også innenfor filmfeltet, der filmproduksjon får mesteparten av oppmerksomheten (og de økonomiske virkemidlene) og filmformidlingen havner i filmproduksjonens skygge, i politikernes og forvaltningens blindsoner. Når filmformidling en sjelden gang er et tema, handler det om kinoene og deres program. Filmklubbvirksomhet er en helt annen type filmformidling, som baserer seg på en kjærlighet til filmen, den gamle, den nye, den utforskende filmen og filmkunsten. Både norsk og utenlandsk. Både klassikere og nye. For barn, unge, voksne og eldre.

norsk filmklubbforbund

Dronningens gate 16, 0152 Oslo | tel 22 47 46 80 | epost nfk@filmklubb.no | www.filmklubb.no
org.nr. 959 331 162

Kapittel 8

Utvalget beskriver at «i et demokratiperspektiv vil et mangfoldig kulturliv motvirke fragmentering gjennom utvikling av arenaer hvor befolkningen får delte erfaringer og referanser». Dette er et viktig punkt.

Filmklubbene representerer en slik arena, og det er nå på tide at denne aktiviteten også trekkes frem. Filmklubbene i landet driver, gjennom sin filmformidling, en betydelig opplæring og utdanning av både unge og voksne innenfor et kunstområde med få aktører med faglig tyngde og godt og bredt program. Filmfestivalene nyter godt av denne praktiske og filmfaglige opplæringen gjennom at mange fra filmklubbene arbeider i filmfestivalene, både som ansatte og som frivillige. Altså et samspill som sikrer både rekruttering, opplæring, kompetanse og gode opplevelser.

Filmklubbene er en demokratisk kraft i samfunnsutviklingen, ikke bare som en aktør på grasrotnivå, en grunnmur for filmformidlingen, men fremstår i mange tilfeller som selve grunnfjellet og er en lavterskel grunnopplæring i å være en aktivt og bevisst samfunnsborger.

Repertoaret i filmklubbene er langt mer variert enn kinoenes vanlige repertoar og spenner over alt fra filmhistoriens mer eller mindre kjente klassikere, til nyere filmkunst og film fra land vi sjelden ser film. Filmklubbforbundet og den enkelte filmklubb har en kuratorfunksjon og kan finne og presentere film langt utover kinoenes kommersielle repertoar. Et nært samarbeid med cinematek, festivaler og alternative filmimportører styrker denne funksjonen.

Kapittel 9

Utvalget beskriver kulturelt medlemskap som ved 1) å gi adgang til kulturelle fellesgoder som teater, konserter, opera og museer og 2) å gi støtte til former for kulturvirksomhet som ulike grupper i befolkningen oppfatter som meningsfulle.

Filmklubbforbundet ønsker å gi tilbakemelding om at utredningen ikke angir filmen som et kulturelt fellesgode. Filmklubbene representerer en arena der befolkningen kan bidra og skape noe sammen, ikke på bakgrunn av ferdigheter, men på bakgrunn av interesse. Dette gjør den frivillige filmformidlingen til et tilbud det er lett å benytte seg av og en arena som må trekkes frem sammen med andre lignende arenaer.

Oppfølging av tiltak/områder

1. Lokalt kulturliv

Utvalget ønsker å trekke frem og prioritere øvings- og framføringslokaler for det lokale kulturlivet som kor og korps. Filmklubbene viser film i samarbeid med sine lokale kinoer, men også i andre lokaler. På steder der den lokale kinoledelsen eller andre ikke gir filmklubbene rabatterte leiepriser for lokaler representerer leie av lokaler en betydelig kostnad. Situasjonen for Tromsø barnefilmklubb og Tromsø filmklubb som viser film på Verdensteateret i Tromsø viser hvilke problemer dette fører med seg. Filmklubbene står altså ofte i samme situasjon som andre frivillige aktører på kulturområdet.

Filmklubbforbundet ber om at filmklubbene inkluderes i gruppen av aktører som skal trekkes frem og som det skal prioriteres lokaler for.

2. Filmformidling

Filmformidlerne har stått samlet bak en felles uttalelse (denne følger vedlagt). Fra denne uttalelsen ønsker filmklubbforbundet å trekke frem to problemstillinger:

- at utvalget ikke har sett det demokratiske problemet i at det økonomiske ansvaret for filmformidling i Norge er lagt til en interesseorganisasjon for de norske kinoene og dermed utenfor statens forvaltningsområde og politikkenes påvirkning.
- at utvalget ikke har sett paradokset i at filmformidlingen i Norge finansieres av et stadig sviktende dvd-salg og ikke som en del av en statlig villet satsning på filmkultur. For filmklubbvirksomheten representerer ikke dette et stort problem per i dag. Tilskuddet til vår virksomhet fra riktignok ikke blitt prisjustert på mange år, men dersom Film&Kinos inntekter fortsetter å falle, ser vi for oss en situasjon der også støtten til filmklubbvirksomheten reduseres eller fjernes. Det vil være en dramatisk situasjon for den frivillige filmformidlingen i Norge.

Filmklubbforbundet ber om at situasjonen for finansiering og faglig ansvar for filmformidlingen gjennomgås og avklares.

3. Myndighet og forvaltning

Utvalget vil overføre midler og myndighet til Norsk kulturråd og Norsk kulturfond. Dette er organer som ikke gir tilskudd til filmrelaterte formål, filmrelaterte formål henvises til Norsk filminstitutt. Norsk filminstitutt på sin side retter det meste av sine midler mot filmproduksjon og formidling av denne produksjonen. Det betyr at det blir lite både oppmerksomhet og midler igjen til annen filmformidling. Det er problematisk.

Filmklubbforbundet ber om at enten 1) Norsk filminstitutt gis samme økonomiske rammer for innholdsutvikling og formidling som Norsk kulturråd og Norsk kulturfond eller 2) at filmrelaterte formål også inkluderes i Norsk kulturråd og Norsk kulturfond virkeområde.

Filmklubbforbundet ønsker å berømme utvalget for grundig redegjørelse og oversikt, fremstilt på en måte som gjør det lett å komme med konstruktive innspill for fremtidig politikk og forvaltning innenfor kulturområdet.

Vennlig hilsen

Vedlegg: Felles uttalelse fra filmformidlere

Marit Soini

Jon Iversen

Styreleder

Daglig leder

(sign.)

Felles uttalelse fra filmformidlere:

FILMKULTUR I FARE

Regjeringens kultursatsing har gitt et solid løft til norsk film. Det har vært fokus på produksjon av film, og på å lage filmer som skaffer gode publikumstall og internasjonale priser. Nå er det på tide å sikre gode og forutsigbare kår også for filmformidlingen.

Festivaler, cinematek, filmklubber og andre filmkulturelle formidlingstiltak sørger sammen med de uavhengige filmdistributørene for at landets kinopublikum får et rikere filmtilbud. Med hjelp av ulike støtteordninger finner nyskapende filmer av kunstnerisk verdi og viktige verk fra den norske og den internasjonale filmarven veien til kinosalene hvor de kan presenteres slik de er ment å vises for et publikum, på et stort lerret i en sosial sammenheng. Visningene er ofte utvidet med innledninger, foredrag eller debatt rundt filmenes tema.

Ansvar for støtteordninger for formidling av film har Kulturdepartementet lagt til Film & Kino, som administrerer Norsk kino- og filmfond. Fondets inntekter er blant annet avgifter fra kinobesøk og DVD-salg, og særlig det siste synker så kraftig at Film & Kino har sett seg nødt til å varsle om kraftige kutt i alle ordninger. Dette får alvorlige følger for en rekke institusjoner og bedrifter som arbeider med filmformidling allerede i inneværende år. Et langt fattigere film- og kinolandskap kan bli resultatet:

- Støtten til cinematekdrift utenfor Oslo faller bort, noe som betyr kroken på døra for de seks regionale cinematekene som i dag gir folk i hele landet muligheten til å oppleve over 100 års filmhistorie, vist i den settingen de er laget for og satt inn i en sammenheng som formidler viktig kunnskap om filmhistorien. Cinematekene bidrar til å ivareta en nasjonal bevissthet om film som kunstart, som er nødvendig for å skape nye gode filmkunstnere. Drift av cinematek også utenfor Oslo er et statlig ansvar, og ansvar for driftstilskudd må legges hos Kulturdepartementet via NFI.
- Støtten til filmfestivalene halveres. Festivalene er et unikt samlingspunkt for bransje og publikum. I takt med digitaliseringen av kinoen har filmimporten til landet gått kraftig ned. Festivalene har fortsatt prioritert å vise et bredt utvalg filmer, samtidig som de er en viktig arena for inspirasjon og erfaring. Festivalene bidrar til å styrke mangfoldet i filmfeltet, utover det det ordinære kinorepertoaret kan gi. En halvering av støtten vil føre til at noen festivaler legges ned og andre får et dårligere program. Dette vil ramme bransje og publikum og de mindre distributørene vil også miste en viktig lanseringsplattform for sine filmer.
- Støtten til import og distribusjon av kvalitetsfilmer og barnefilmer på kino og DVD reduseres kraftig. Kutt i de ulike støtteordningene som oppsetningsstøtten, garantistøtte for barne- og ungdomsfilm, importstøtte og versjoneringsstøtte til barnefilm, vil først og fremst påvirke de små distributørenes import av uavhengig kvalitetsfilm og barnefilm fra hele verden. Filmer som er svært viktige for et spennende og mangfoldig repertoar på landets kinoer, cinematek og filmklubber.
- Bygdekinoen blir dyrere for spillestedene og reduksjonen av spillesteder fortsetter. Filmverkstedene for barn og unge har ikke lenger en nasjonal støtteordning for å få finansiert kurs og workshops. Filmklubbenes filmutvalg vil bli fattigere i takt med at de små distributørene får det vanskeligere.

I pressemelding av 07.05.2013 "Mer til regionale filmtiltak for barn og unge", sier Hadia Tajik: "Jeg tar den økonomiske situasjonen til Film & Kino alvorlig, og vi ser nå på alternativer når det gjelder finansieringen av Norsk kino- og filmfond (...) Vi har langt på vei nådd målene for produksjon, økt kvalitet og publikumsvekst, nå er det behov for å gå gjennom ansvaret for formidling av film." Det haster med å ta dette ansvaret.

Departementet må vurdere strukturelle endringer og sørge for stabilitet og sikkerhet for filmformidlingsfeltet. Dette kan gjøres ved å legge ansvaret for statlig finansiering av cinematekene utenfor Oslo til Norsk Filminstitutt, som til formålet må tilføres øremerkede midler fra Kulturdepartementet. I tillegg må filmfestivalene også sikres stabilitet og sikkerhet gjennom et økt nasjonalt ansvar for støttetildeling. Det er gledelig at statsråd Hadia Tajik allerede har åpnet for slike løsninger, jfr hennes uttalelse i Stortingets spørretime 17.04.13: "Det tredje ein kan gjere, er å endre

på dei oppgåvene som Film & Kino i dag har, og overføre noko av ansvaret f.eks. tilbake til statsbudsjettet, sånn som ein har gjort med Kortfilmfestivalen i Grimstad på eit tidlegare tidspunkt."

En samlet norsk filmformidlingsbransje mener nettopp dette er veien å gå, og vi oppfordrer Kulturdepartementet til å etablere en nasjonal filmformidlingspolitikk som svarer til de ambisjonene vi bør ha som kulturnasjon. Filmformidling er like viktig som produksjon i arbeidet for at Norge skal utvikles som filmnasjon, og finansieringen kan ikke avhenge av et sviktende DVD-salg. Norge vil aldri vinne Gullpalmen i Cannes eller en Oscar uten at grasrota vannes.

Signert

CINEMATEK

Cinemateket i Trondheim: Svein Inge Sæther, **Cinemateket i Bergen:** Ole Petter Bakken, **Cinemateket i Kristiansand:** Janne Molberg, **Sølvberget Cinematek (Stavanger):** Magnus Cappelen, **Lillehammer Cinematek:** Morten A. Ørmen, **Verdensteatret Cinematek (Tromsø):** Martha Otte

FESTIVALER

Bergen IFF: Tor Fosse, **Film fra Sør/Arabiske filmdager:** Elisabeth Opdal, **Tromsø IFF:** Martha Otte, **Kosmorama:** Berit Vordal, **Kortfilmfestivalen:** Torunn Nyen, **Fredrikstad animasjonsfestival:** Anders N. Moen, **Skeive filmer:** Bård Ydén, **Amandusfestivalen:** Stine Marie Solem, **Human Rights Human Wrongs/Oslo Dokumentarkino:** Ketil Magnussen

DISTRIBUTØRER

Arthaus: Svend B. Jensen og Unnur Sande, **Scanbox:** Ingrid Sølverud, **Euforia:** Vibeke Skistad, **Kontxt film:** Stig Brekke, **Storytelling:** Ola Lund Renolen, **Kudos Family:** Bjarte Mørner Tveit, **Europafilm:** Frank Johnsen, **Tour de Force:** Tor Fosse

ANDRE

Norsk filmklubbforbund : Jon Iversen og Irene Torp Halvorsen, **Bygdekinoen:** Arnfinn Inderhaug, **Mediefabrikken i Akershus:** Anders Fristad Rudolph, **Grønnskjerm:** Silje Anette Grüner